

بررسی روایی، اعتبار سیاهه افکار اضطراب تکلم بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

مهرداد ثابت^۱، سیده زهرا موسوی سیگارودی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی روایی، اعتبار سیاهه افکار اضطراب تکلم (SATI) بر اساس تحلیل مؤلفه‌های اصلی از طریق چرخش واریماکس و دستیابی به ابزاری دقیق در سنجش افکار اضطراب تکلم برای نمونه جمعیت ایرانی اجرا گردید. جامعه آماری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن بودند که با روش نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای نمونه‌ای به حجم ۶۰۰ نفر انتخاب گردید که از این تعداد ۳۰۰ نفر زن و ۳۰۰ نفر مرد بودند. اعتبار پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ به میزان ۰,۹۳ مورد تایید قرار گرفت. به منظور ارزشیابی روایی همگرا تمام شرکت کنندگان، پرسشنامه SPSS را تکمیل کردند. شواهد به دست آمده از تحقیق حاکی از همبستگی بالای نمرات سیاهه افکار اضطراب تکلم با SPSS بود در نتیجه روایی همگرا بالای آزمون است، تحلیل مؤلفه‌های اصلی از طریق چرخش واریماکس بر اساس ۲ عامل به این صورت نتیجه گیری شد که تمامی سؤالات در

Abstract

The purpose of this study was to study the validity, validity and intolerance of the speech anxiety thoughts on students of Islamic Azad University, Roudehen Branch. From the point of view of practical purpose and from the point of view of data gathering, a field research is of exploratory or exploratory type based on the classical psychometric theory and the research is in the field of testing. The purpose of this study was to measure and measure the validity of the scale of speech anxiety thoughts. The method of collecting field information was by using a questionnaire. In order to evaluate the convergent and differential validity of the scale, all participants completed SATI questionnaires, social anxiety assessment, and Beck Depression Inventory (BDI, Beck, In, Mendelssohn, Mack and Arbab, 1961). Obtained from Several studies have suggested that the interpretation of negative cognition can be a means of reducing symptoms in social anxiety.

۱-استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

۲-نویسنده مسئول) کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

According to the results of comparing the descriptive characteristics of the performance of boys and girls in the girls' anxiety, the mean (50.85) standard deviation (16.35104) variance (267/357) inclination (.091) and mean sons (50.76) standard deviations (15.99931) variance (255.987) Kiji (-.696) There is no significant difference. The difference between the performance of boys and girls in the speech anxiety cycle is significant (P =0.05).

پرسشنامه از روایی قابل قبولی برخوردارند. نتایج این مطالعه نشان داد که پرسشنامه سیاهه افکار اضطراب تکلم ابزار مناسبی برای سنجش افکار اضطراب تکلم در جامعه ایرانی می‌باشد.

واژه های کلیدی: سیاهه افکار اضطراب تکلم، تحلیل عاملی اکتشافی، هنجاریابی.

Key words: Thoughts, Anxiety, Speech Anxiety, Exploratory Factor Analysis, Standardization

مقدمه

نقش اصلی شناخت‌ها در شکل‌گیری و تداوم اختلال اضطراب اجتماعی کاملاً مشخص است. مفهوم‌پردازی‌های فعلی از اختلال اضطراب اجتماعی تأکید بر این امر دارند که اختلال اضطراب اجتماعی با ارزیابی منفی ادراک‌شده از سوی دیگران، ارزیابی منفی از خویشتن و پردازش سوگیرانه اطلاعات ارتباط دارند (به‌عنوان مثال نگاه کنید به کلارک، مک مانوس^۱، ۲۰۰۲؛ کلارک و ولز^۲، ۱۹۹۵؛ فوا، فرانکلین و کوزاک^۳، ۲۰۰۱؛ ری و هایبرگ^۴، ۱۹۹۷). اثربخشی بالینی درمان‌هایی که مستقیماً شناخت‌های ناسازگار مرتبط با نگرانی‌های ناشی از ارزشیابی اجتماعی را مورد هدف قرار داده‌اند در چندین آزمایش بالینی کنترل شده نشان داده شده است. (مثلاً گلاس، چمبلس و ترن^۵، ۱۹۸۲؛ هایمبرگ و جاستر^۶، ۱۹۹۵؛ لوکاس و تلش^۷، ۱۹۹۳؛ تایلر^۸، ۱۹۹۶) گذشته از این شواهد به دست آمده از چندین مطالعه حاکی از این است که تفسیر در شناخت‌های منفی می‌تواند میانجی کاهش نشانه در اضطراب اجتماعی شود (مثلاً فوا، فرانکلین، پری پیترز^۹، ۱۹۸۸؛ متیکف

1. Clark & McManus
3. Foa, Franklin & Kozak
5. Glass, Merluzzi, Biever & Larsen
7. Lucas & Telch
9. Foa, Franklin, Perry & Herbert
11. Cho & Won
13. McNeil, Ries & Turk
15. McNeil, Ries, & Turk

2. Clark & Wells
4. Rapee & Heimberg
6. Heimberg & Juster
8. Taylor
10. Mattick, Peters & Clarke
12. Holt, Heimberg, Hope & Liebowitz
14. Pollard & Henderson

بررسی روایی، اعتبار سیاهه افکار اضطراب تکلم بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن ۱۴۱
پیترز و کلارک^{۱۰}، ۱۹۸۹). این یافته‌ها اهمیت ارزیابی ویژگی‌های شناختی اختلال اضطراب
اجتماعی را برجسته می‌کنند.

سخنرانی در حضور دیگران شایع‌ترین موقعیت ترسناکی است که در نمونه‌های عادی و
دانشگاهی (چو^{۱۱}، ۱۹۹۷؛ هالت، هایمبرگ، هوپ، لیبو و تیز^{۱۲}، ۱۹۹۲؛ مانوترا و همکاران^{۱۳}،
۱۹۹۵؛ پولارد و هندرسن^{۱۴}، ۱۹۸۸) برآوردهای شیوع آن از ۲۰ درصد (چو، ۱۹۹۷؛ پولارد و
هندرسن، ۱۹۸۸) تا ۳۴ درصد گزارش شده است.

به رغم شواهد حمایت‌کننده از اهمیت ارزیابی شناختی در اضطراب تکلم، ابزارهای لازم برای
سنجش ویژگی‌های شناختی مرتبط با اضطراب تکلم از نظر تعداد اندک و محدودیت‌های
چشمگیری دارند. برای اندازه‌گیری ترس از سخنرانی در حضور دیگران از آزمون گزارش شخصی
اعتماد در نقش سخنران (PRCS) پل (۱۹۹۶) استفاده می‌شود. این آزمون فرم کوتاه شده آزمونی
است که در اصل توسط گیلکینسون (۱۹۴۲) ساخته شده و به طور گسترده‌ای مورد استفاده قرار
می‌گیرد. باین حال، تنها چند ماده از PRCS به جنبه‌های شناختی اضطراب سخنرانی در حضور
دیگران اشاره دارد و سودمندی آن به خاطر فرمت درست - غلط محدودیت دارد (مثلاً مک نیل،
ریس و تورک^{۱۵}، ۱۹۹۵).

مقیاس اظهارات شخصی به هنگام سخنرانی (SPSS، هافمن و دیبارتولو^{۱۶}، ۲۰۰۰) نیز شامل ۵
ماده منفی و ۵ ماده مثبت شامل شناخت‌های مرتبط با تکلم است. اکثر ماده‌ها از آزمون خود
گزارشی تعامل اجتماعی (گلاس، مریوتزی، بیور و لارسون، ۱۹۸۲) که برای سنجش ویژگی‌های
شناختی مرتبط با تعامل‌های دیگر اجتماعی تدوین شده، استخراج شده‌اند. محدودیت اصلی این
آزمون پوشش ناکافی دامنه کاملی از ویژگی‌های شناختی مرتبط با اضطراب سخنرانی در حضور
دیگران (مراجعه کنید به گلاس و آرنکوف، ۱۹۸۲) است.

آزمون SATI نیز یک ابزار پژوهشی جهت اندازه‌گیری پیامد در آزمایش‌های بالینی که درمان
های روانی - اجتماعی و دارویی اضطراب تکلم در حضور دیگران است. این آزمون می‌تواند به
عنوان متغیر بالقوه میانجی و تعدیل‌کننده به منظور آزمون فرضیه‌های خاص درباره نقش عوامل
شناختی در اضطراب تکلم در حضور دیگران و درمان آن سودمند باشد.

ماده‌ها این آزمون در اصل از سوابق افکار کژ کار ۳۲ بیمار مبتلا به فوبی اجتماعی که در خلال
درمان شناختی- رفتاری (چو و کیم، ۱۹۹۹؛ چو وون و پیو، ۲۰۰۰) و افکار گزارش شده توسط ۱۴۰
دانشجوی کارشناسی هنگام تصویرسازی ذهنی یک موقعیت سخنرانی حضور دیگران جمع‌آوری
شده است.

SATI را می‌توان برای آزمون مدل‌های شناختی موجود اضطراب تکلم در حضور دیگران و
همین‌طور کمک به اصلاح و تدوین نظریه جدید به کاربرد؛ بنابراین اولاً، ضروری است یافته‌های

حاضر را هم در نمونه‌های عادی و هم بالینی هم‌تاسازی کرد. با توجه به مطالب ذکر شده هدف پژوهش حاضر بررسی روایی و اعتبار سیاهه افکار اضطراب تکلم بر اساس تحلیل مؤلفه‌های اصلی از طریق چرخش واریماکس و دستیابی به ابزاری دقیق در سنجش افکار اضطراب تکلم برای نمونه جمعیت ایرانی اجرا بود.

روش پژوهش

در این پژوهش به‌منظور بررسی ساختار عاملی پرسشنامه از روش تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد و با استفاده از آلفای کرونباخ همسانی درونی پرسشنامه اندازه‌گیری شد. جامعه مورد بررسی کلیه دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه آزاد واحد رودهن در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ به تعداد ۱۰۰۰۰ نفر بودند که با استفاده از جدول مورگان تعداد ۳۷۳ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند اما جهت جلوگیری از ریزش آزمودنی‌ها تعداد ۶۰۰ نفر انتخاب شد و سپس بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ابتدا فهرستی از رشته‌های موجود در دانشگاه آزاد انتخاب شد، سپس به‌صورت تصادفی از بین رشته‌ها سه رشته ادبیات، علوم پایه و فنی مهندسی انتخاب گردید، در مرحله بعد به‌صورت تصادفی از هر رشته ۵ کلاس انتخاب گردید و تمام دانشجویان کلاس مورد ارزیابی قرار گرفتند.

ابزار پژوهش

مقیاس SATI یک مقیاس برای سنجش افکار اضطراب تکلم است که توسط چو و کیم (۱۹۹۹) و مشتمل بر ۳۲ پرسشنامه طراحی شده است، تعداد سؤالات آن در نسخه‌های تجدیدنظر شده به ۲۳ ماده در یک مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای کاهش یافت، میزان روایی و پایایی آن توسط چو وون و پیو (۲۰۰۰) به میزان خوبی گزارش شده است. پرسشنامه SPSS یک مقیاس خود گزارش ۱۰ ماده‌ای است که خود گویی‌های منفی و مثبت مرتبط با سخنرانی در حضور دیگران را می‌سنجد. این مقیاس ویژگی‌های روان‌سنجی خوبی دارد (هافمن و دیبار تولو، ۲۰۰۰).

یافته‌ها

جدول ۱: شاخص‌های مرکزی و پراکندگی نمرات آزمودنی‌ها به تفکیک جنسیت در سیاهه افکار اضطراب تکلم

جنسیت	میانگین	تعداد	انحراف استاندارد	میان	واریانس	کجی
پسر	۵۰/۷۶	۱۶۶	۱۵/۹۹۹۳۱	۴۹	۲۵۵/۹۷۸	-۰/۶۹۶
دختر	۵۰/۸۵	۱۵۱	۱۶/۳۵۱۰۴	۵۰	۲۶۷/۳۵۷	۰/۰۹۱
کم‌شده	۵۹	۱	۰	۵۰	۰	۰
جمع	۵۰/۸۳	۳۱۸	۱۶/۱۲۳۲۹	۵۰	۲۵۹/۹۶۱	-۰/۳۱۴

تعداد آزمودنی‌ها پس از حذف پرسشنامه‌های مخدوش ۳۱۸ نفر، میانگین برابر ۵۰,۸۲۷۰، انحراف استاندارد ۱۶,۱۲۳۲۹، کجی ۲۹۸، کشیدگی -۳۱۴، حداقل ۲۳ و حداکثر ۱۰۷ است (جدول، ۱).

ضریب اعتبار (همگونی) سیاهه افکار اضطراب تکلم برابر با ۰,۹۳۲، محاسبه گردید. محاسبات مربوط به ضریب آلفای کرونباخ برای کل گروه و ضریب همبستگی هر سؤال با نمره کل همراه با میانگین، واریانس و همبستگی در شرایط حذف هر سؤال در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: ضریب اعتبار پرسشنامه و همبستگی هر سؤال با نمره کل سیاهه افکار اضطراب تکلم

سؤال	ضریب اعتبار	میانگین	واریانس	ضریب همبستگی	سؤال	ضریب اعتبار	میانگین	واریانس	ضریب همبستگی	سؤال
س ۱	۰.۴۸	۴۹.۰۱۵۷	۲۴۵.۰۸	۰.۹۳۱	س ۱۳	۰.۶۳	۴۸.۷۸۹۳	۲۴۰.۵۶	۰.۹۲۹	س ۲۳
س ۲	۰.۵۱	۴۸.۸۳۶۵	۲۴۴.۷۶	۰.۹۳۰	س ۱۴	۰.۶۶	۴۸.۰۱۸۹	۲۳۵.۰۳	۰.۹۲۹	س ۱۹
س ۳	۰.۵۶	۴۸.۸۲۳۹	۲۴۲.۷۷	۰.۹۳۰	س ۱۵	۰.۶۳	۴۸.۸۶۱۶	۲۳۹.۶۲	۰.۹۲۹	س ۲۰
س ۴	۰.۶۱	۴۸.۸۵۵۳	۲۳۹.۰۵	۰.۹۲۹	س ۱۶	۰.۶۹	۴۸.۳۷۷۴	۲۳۴.۲۸	۰.۹۲۸	س ۲۲
س ۵	۰.۶۷	۴۸.۵۰۳۱	۲۳۴.۶۳	۰.۹۲۸	س ۱۷	۰.۶۶	۴۸.۶۹۱۸	۲۳۸.۳۵	۰.۹۲۹	س ۲۳
س ۶	۰.۵۸	۴۸.۶۰۶۹	۲۳۹.۹۹	۰.۹۲۹	س ۱۸	۰.۶۳	۴۹.۳۷۱۱	۲۴۷.۲۷	۰.۹۳۰	س ۲۴
س ۷	۰.۶	۴۸.۰۱۸۹	۲۳۵.۰۳	۰.۹۲۹	س ۱۹	۰.۴۳	۴۸.۸۶۱۶	۲۳۹.۶۲	۰.۹۲۹	س ۲۰
س ۸	۰.۶۱	۴۸.۸۶۱۶	۲۳۹.۶۲	۰.۹۲۹	س ۲۰	۰.۴۳	۴۸.۸۶۱۶	۲۳۹.۶۲	۰.۹۲۹	س ۲۰
س ۹	۰.۶۲	۴۸.۸۶۴۸	۲۳۸.۷۴	۰.۹۲۹	س ۲۱	۰.۶۹	۴۸.۳۷۷۴	۲۳۴.۲۸	۰.۹۲۸	س ۲۲
س ۱۰	۰.۶۴	۴۸.۳۷۷۴	۲۳۴.۲۸	۰.۹۲۸	س ۲۲	۰.۶۳	۴۸.۶۹۱۸	۲۳۸.۳۵	۰.۹۲۹	س ۲۳
س ۱۱	۰.۶۳	۴۸.۶۹۱۸	۲۳۸.۳۵	۰.۹۲۹	س ۲۳	۰.۶۳	۴۸.۶۹۱۸	۲۳۸.۳۵	۰.۹۲۹	س ۲۳
س ۱۲	۰.۵۳	۴۹.۳۷۱۱	۲۴۷.۲۷	۰.۹۳۰	س ۲۴	۰.۶۳	۴۸.۶۹۱۸	۲۳۸.۳۵	۰.۹۲۹	س ۲۳

با توجه به جدول ۲ میانگین‌ها بین ۴۹,۰۵۰۳ و ۴۹,۳۷۱۱ تغییر می‌کند و می‌توان نتیجه گرفت که تقریباً همه سؤالات مانند هم عمل می‌کنند. واریانس مقیاس بعد از حذف سؤالات بیانگر عدم یکسانی واریانس سؤالات و نتیجتاً اینکه سؤالات از وضعیت مشابهی برخوردار نیستند. ضریب همبستگی بین هر سؤال (در ستون ماتریس داده‌ها) و ستون مجموع امتیازات سایر سؤالات (ستون مقیاس) نمایانگر همبستگی مناسب تمامی سؤالات و اینکه تمام سؤالات دارای همبستگی مناسبی با مقیاس صفت پنهان هستند. همینطور حذف هیچ سوالی کمک چندانی به افزایش چشمگیر اعتبار نمی‌کند.

روایی همگرا

به منظور تحقیق درباره روایی همگرا همبستگی نمره های حاصل از اجرای سیاهه افکار اضطراب تکلم با SPSS محاسبه شده است که نتایج آن در جدول ۳ آورده شده است.

جدول ۳: ضرایب همبستگی نمره کل سیاهه افکار اضطراب تکلم با نمره کل SPSS

شاخص	متغیر ملاک	SPSS
ضریب همبستگی پیرسون	سیاهه افکار اضطراب تکلم	۰/۷۴۳
سطح معناداری (دودامنه)		۰/۰۰۰
تعداد		۱۰۰

همان طور که در جدول ۳ ملاحظه می شود ضریب همبستگی نمرات سیاهه افکار اضطراب تکلم با نمرات SPSS در سطح $\alpha = ۰/۰۱$ معنادار است. براین اساس می توان قضاوت کرد که آزمون دارای روایی واگرا است.

تحلیل عاملی سیاهه افکار اضطراب تکلم

با توجه به اینکه مقدار KMO (کفایت نمونه برداری) برابر ۰,۹۴۱ است و سطح معناداری آزمون کرویت بارتلت برابر ۰/۰۰۱ است. بنابراین، علاوه بر کفایت نمونه برداری اجرای تحلیل عاملی بر پایه ماتریس همبستگی مورد مطالعه نیز قابل توجیه خواهد بود. پس از اطمینان از دو شاخص بالا با استفاده از تحلیل عاملی به شیوه مولفه های اصلی گویه های پرسشنامه مورد تحلیل عاملی قرار گرفت که بهترین ترکیب محتوایی با توجه به نمودار اسکری و درصد واریانس ها ماتریس ۲ عاملی بود. پس از چرخش ماتریس عاملی پرسشنامه به شیوه متعامد (واریمکس) محتوای هر یک از عامل ها برپایه بارعاملی هر پرسش مشخص گردید. مقادیر ویژه در هر ۲ عامل مشخص شد که بر روی هم ۵۴,۹۱ درصد واریانس مقیاس افکار اضطراب تکلم را تبیین می کنند. به طوری که عامل اول با دارا بودن ۱۲ پرسش ۴۱,۶۶ درصد بیشترین مشارکت، گویه های عامل دوم با دارا بودن ۱۱ پرسش ۱۳,۳۵ درصد در تبیین واریانس مقیاس افکار اضطراب تکلم نقش داشته اند. در جدول یک گویه های هر عامل مشخص شده اند.

جدول ۴: ماده های دو عامل سیاهه اضطراب تکلم دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن و بارهای عاملی آن

ردیف	ماده های سیاهه اضطراب تکلم	عامل (۱)	عامل (۲)
۱	زبانم بند می آید.	.829	
۲	سخناتم برای شنوندگان جذابیت ندارد.	.561	
۳	گفتارم انسجام ندارد.	.702	

بررسی روایی، اعتبار سیاهه افکار اضطراب تکلم بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن ۱۴۵

۴	نمی‌توانم به خوبی دیگران سخن بگویم.	.821
۵	وقتی دیگران به سخنانم توجه نمی‌کنند نگرانم که مبادا مرا دست کم بگیرند.	0.48
۶	اگر سخنانم خوب از آب در نیاید، شنوندگان نسبت به من نگرش منفی پیدا می‌کنند.	0.71
۷	اگر صدایم بلرزد احساس خیلی بدی پیدا می‌کنم.	0.61
۸	اگر اشتباه کنم شنوندگان فکر می‌کنند که من نادان هستم.	0.76
۹	اگر هنگام سخنرانی دچار اضطراب شوم، شنوندگان مرا دوست نخواهند داشت.	0.74
۱۰	وقتی که مرا به سخنرانی دعوت می‌کنند نمی‌دانم باید چه بگویم.	.601
۱۱	اگر خوب صحبت نکنم، شنوندگان از من رویگردان می‌شوند.	0.77
۱۲	هرچه بگویم احمقانه به نظر خواهد آمد.	.367
۱۳	اگر دیگران بفهمند که باهوشم نیستم، ناراحت می‌شوم.	0.63
۱۴	اگر هنگام سخنرانی اشتباه کنم خیلی ناراحت می‌شوم.	0.51
۱۵	نمی‌توانم جلوی اضطرابم را بگیرم.	.541
۱۶	اگر شنوندگان متوجه اضطرابم بشوند خیلی بد میشود.	0.63
۱۷	رفتارم به نظر شنوندگان آزار دهنده خواهد بود.	0.48
۱۸	نمی‌توانم به خوبی سخنرانی کنم.	.818
۱۹	نمی‌توانم که سخنرانیم را به پایان برسانم.	.574
۲۰	مغزم تهی میشود.	.517
۲۱	برای اینکه مورد تأیید شنوندگان قرار بگیرم باید خوب سخنرانی کنم.	0.58
۲۲	وقتی از من برای سخنرانی دعوت میشود نگران میشوم.	.665
۲۳	نخواهم توانست به سؤالات شنوندگان پاسخ بدهم.	.517

بحث و نتیجه گیری

این مطالعه با هدف اعتبار سنجی پرسشنامه سیاهه افکار اضطراب تکلم بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن صورت گرفت، روش شناسی به گونه ای طراحی شده بود تا بتوان روایی و پایایی این آزمون را در جمعیت ایرانی سنجید. در این مطالعه ارزیابی کمی در زمینه میزان افکار اضطراب تکلم به ما کمک کرد تا با سنجش روایی پرسش نامه سیاهه افکار اضطراب تکلم و آن را به عنوان معیار بیرونی به طور موازی به کار گیریم و زمینه را برای روایی سنجی سیاهه افکار اضطراب تکلم آماده سازیم. یافته ها نشان داد که پرسشنامه دارای روایی خوبی است. این مقیاس در فرهنگ های گوناگون اعتباریابی شده و به کار رفته. فراوانی کاربرد این پرسشنامه، آن را به ابزار فراگیر و جهانی تبدیل کرده است. در ایران شماری از مطالعات پراکنده عمدتاً در حد سنجش پایایی و همابنگی درونی، انجام شده است. این مطالعه به ارزیابی روایی، پایایی، همابنگی درونی پرداخته است. متأسفانه مطالعات ایرانی برای اعتباریابی آزمون های روان شناختی تنها به ارزیابی پایایی و همابنگی درونی آزمونها بسنده می‌کنند، درحالی که عنصر مهم در این زمینه، یعنی

سنجش روایی، مورد غفلت واقع می‌شود. مطالعه حاضر تلاش کرده است با به کارگیری روش‌شناسی مناسب این ضعف را بر طرف کند.

منابع فارسی

- آناستازی، آ. (۱۳۶۴)، *روان‌آزمایی*، ترجمه براهنی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.
- آزاد، ح. (۱۳۸۰). *آسیب‌شناسی روانی (۱)*، تهران: انتشارات بعثت.
- پاول، ترورجی، و انترایت سیمون جی. (۱۳۸۰)، *فشار روانی، اضطراب و راههای مقابله با آن*، ترجمه بخشی پور رودسری عباس، صبوری مقدم حسن، انتشارات آستان قدس رضوی.
- پل، کلاین (۱۳۸۰)، *راهنمای آسان تحلیل عاملی*، ترجمه سید جلال صدر السادات، تهران: انتشارات سمت.
- توزنده جانی و همکاران (۱۳۹۰). *اثر بخشی مهارت‌های مقابله‌ای شناختی- رفتاری در اضطراب و سازگاری کودکان مبتلا به لکنت زبان، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نیشابور، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، دوره ۷، شماره ۲.*
- ثرندایک، آر. ال. (۱۳۶۹)، *روانسنجی (چاپ سوم)*، ترجمه یحیی درعلی‌هومن، تهران انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
- ثابت، م. (۱۳۷۵)، *بررسی عملی بودن، اعتبار، روایی و نرم یابی تست عزت نفس کوپراسمیت*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، (چاپ نشده)، تهران: انتشارات علامه طباطبایی.
- حافظ‌نیا، م. ر (۱۳۸۳)، *روش تحقیق در علوم انسانی*، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- خواجه‌وی، د (۱۳۹۲). *رابطه بین اضطراب اجتماعی اندام و عزت نفس با هراس اجتماعی دانشجویان دختر، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اراک، پاییز ۱۳۹۲، دوره ۴، شماره ۳.*
- خراشادی‌زاده، س. س (۱۳۹۱) *نقش ادراک دلبستگی دوران کودکی، کنش‌وری خانواده و سبک‌های اسنادی بر اضطراب اجتماعی*، تابستان ۱۳۹۱، دوره ۸، شماره ۳۲.
- دانش، ع (۱۳۷۶) *بررسی علل و پیامدهای اضطراب سخنرانی در دانشجویان دانشگاه و تأثیر روش خودآموز شده بر کاهش آن*، رساله دکتری منتشر نشده، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.
- داداش‌زاده، ح، یزداندوست، ر، غرابی، ب، اصغرنژاد فرید، ع (۱۳۹۱)، *اثر بخشی درمان شناختی-رفتاری گروهی و مواجهه درمانی بر میزان سوگیری تعبیر و ترس از ارزیابی منفی در اختلال اضطراب اجتماعی، مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال هجدهم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۱.*

- دلاور، ع (۱۳۶۸)، **بهداشت روانی**، تهران، انتشارات رشد.
- سایم و همکاران (۲۰۱۰) بررسی مواجهه مداوم و متقاطع درباره اضطراب صحبت کردن در جمع، **فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی**، شماره ۷.
- پاشاشریفی، ح (۱۳۸۰)، **روش های تحقیق در علوم رفتاری**، تهران، انتشارات سخن، چاپ دوم.
- پاشاشریفی، ح و نجفی زند، ج (۱۳۸۰)، **روش های آماری در علوم رفتاری**، تهران: انتشارات سخن، چاپ دهم.
- پاشاشریفی، ح و نجفی زند، ج (۱۳۷۵)، **اصول روان سنجی و روان آزمایی**، تهران: انتشارات رشد.
- پاشاشریفی، ح و نجفی زند، ج (۱۳۷۶)، **نظریه های و کاربرد آزمون های هوش و شخصیت**، تهران: انتشارات رشد، چاپ اول.
- عطری فرد، م، شعیری، م ر، رسول زاده طباطبایی، جان بزرگی، م، آزادفلاح، پ، بانوپور، ا (۱۳۹۱)، **بررسی اثربخشی درمان شناختی - رفتاری مبتنی بر الگوی هافمن در کاهش نشانه های اختلال اضطراب اجتماعی، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی**، شماره ۹.
- عظیمی، س (۱۳۶۳)، **روانشناس کودک**، تهران: انتشارات دهخدا، ج ۱.
- قربانی، ح (۱۳۷۹)، **آماده سازی و هنجاریابی آزمون MMPI-2 در دانشجویان دانشگاه آزاد دولتی شهر مشهد**، پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد (چاپ نشده) دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- راس میچل، ر. (۱۳۷۲)، **روان شناس**، ترجمه علی بهرامی و امیر راسترو، تهران: انتشارات راهنما.
- شریعتمداری، ع (۱۳۶۹)، **نیازهای روانی- ماهنامه پرورشی تربیت**، تهران: انتشارات وزارت آموزش و پرورش، شماره ۵.
- کاپلان - هارولد و دیگران (۱۹۹۴)، **خلاصه روانپزشکی علوم رفتاری - روان پزشکی بالینی (جلد دوم)**، ترجمه نصرت‌اله پورافکاری، انتشارات شهرآب تهران ۱۳۷۶.
- کرلینجر، فرد ان. (۱۳۷۶). **مبانی پژوهش در علوم رفتاری**. ترجمه شریفی و نجفی زند. جلد دوم. موسسه انتشارات آوای نور.
- مسعودنیا، ا (۱۳۸۶). **بررسی رابطه عزت نفس و اضطراب اجتماعی در دانشجویان دوره کارشناسی. دانش و رفتار/روانشناسی بالینی و شخصیت**، سال شانزدهم، شماره ۳۷.
- نادری، ع (۱۳۸۳) **راهنمای عملی فراهم سازی طرح تحقیق**، تهران: انتشارات بدر.

- وکیلان، س، علی قنبری هاشم آبادی، ب، طباطبایی، س م (۱۳۸۷)، بررسی تأثیر افزودن آموزش مهارت‌های اجتماعی بر گروه درمانی شناختی رفتاری در درمان هراس اجتماعی دانشجویان، *مجله علمی پژوهشی اصول بهداشت سال دهم*، شماره ۲ (پیاپی ۳۸).
- هومن، ح.ع. (۱۳۷۳)، *اندازه گیری روانی و تربیتی و فن تهیه تست*، تهران، مؤلف.

Reference

- Alesi, R (2005), Infertility and its treatment –an emotional roller.Coaster. *Aust FAM physician*, 34(3).
- Anderson, L., Zimand, E., Hodges, L.S., Rothbaum, B.O. (2005). Cognitive Behavioral Therapy for Public- Speaking Anxiety using virtual reality for Exposure. *Journal of Depression and anxiety*.
- Baker, S. L., Hei port instrument: a preliminary psychometric analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 40, 701nricks, N., Kim, H., & Hofmann, S. G. (2002). The Liebowitz Social Anxiety Scale as a self-re-715.
- Barahmand, U. (2009). Meta-cognitive profiles in anxiety disorders. *Psychiatry Research*. 169. 240–243.
- Beck, A. T., Steer, R. A., & Garbin, M. G. (1988). Psychometric properties of the Beck Depression Inventory: twentyfive years of evaluation. *Clinical Psychology Review*, 8, 77–100.
- Beck, A. T., Ward, C. H., Mendelson, M., Mock, J., & Erbaugh, J. (1961). An inventory for measuring depression. *Archives of General Psychiatry*, 4, 561–571.
- Borkovec, T. D. & Costello, E. (1993) Efficacy of applied relaxation and cognitivebehavioraltherapy in the treatment of generalized anxiety disorder.*Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61, 611–619.
- Cattell·R.B and Kline,p(1966)**The Scientific study of personality and Motivation**,London :Academic Press.
- Chambless, D. L., Tran, G. Q., & Glass, C. R. (1997). Predictors of response to cognitive-behavioral group therapy for social phobia. *Journal of Anxiety Disorders*, 11, 221–240.
- Cho, Y. (2001). Cognitive assessment of speech anxiety: development and validation of an automatic thoughts questionnaire. *Korean Journal of Clinical Psychology*, 19, 831–851.
- Cho, Y., & Kim, H. (1999). An preliminary study of cognitive-behavioral group therapy for social phobia. *Medical Journal of Chosun University*, 24, 165–179.
- Cho, Y., & Won, H. (1997). Cognitive assessment of social anxiety: a study on the development and validation of the social interaction self-efficacy scale. *Issues in Psychological Research*, 4, 397–434.
- Cho, Y., Won, H., & Pyo, K. (2000). The effect of group cognitive therapy for social phobia. *Korean Journal of Clinical Psychology*, 19, 181–206.

- Clark, D. A. (1988). The validity of measures of cognition: a review of the literature. *Cognitive Therapy and Research*, 12, 1–20.
- Clark, D. M., & McManus, F. (2002). Information processing in social phobia. *Biological Psychiatry*, 51, 92–100.
- Clark, D. M., & Wells, A. (1995). **A cognitive model of social phobia**. In R. G. Heimberg, M. R. Liebowitz, D. A.
- Cox, B. J., Ross, L., Swinson, R. P., & Drenfeld, D. M. (1998). A comparison of social phobia outcome measures in cognitive-behavioral group therapy. *Behavior Modification*, 22, 285–297.
- Daly, J. (1978). The assessment of social-communicative anxiety via self-reports: a comparison of measures. *Communication Monographs*, 45, 204–218.
- Floyd, F. J., & Widaman, K. F. (1995). Factor analysis in the development and refinement of clinical assessment instruments. *Psychological Assessment*, 7, 286–299.
- Foa, E. B., Franklin, M. E., & Kozak, M. J. (2001). **Social phobia: an information-processing perspective**. In S. G. Hofmann, & P. M. DiBartolo (Eds.), *From social anxiety to social phobia: Multiple perspectives* (pp. 268–280). Allyn and Bacon: Boston.
- Foa, E. B., Franklin, M. E., Perry, K. J., & Herbert, J. D.
- Foa, E. B., Franklin, M. E., Perry, K. J., & Herbert, J. D. (1988) Cognitive biases in generalized social phobia. *Journal of Abnormal Psychology*, 105, 433–439.
- Fresco, D. M., Coles, M. E., Heimberg, R. G., Liebowitz, M. R., Hami, S., Stein, M. B., & Goetz, D. (2001). The Liebowitz Social Anxiety Scale: a comparison of the psychometric properties of self-report and clinician-administered formats. *Psychological Medicine*, 31, 1025–1035.
- Gilkinson, H. (1942). Social fears as reported by students in college speech classes. *Speech Monography*, 9, 141–160. Glass, C. R., & Arnkoff, D. B. (1994). Validity issues in self-statement measures of social phobia and social anxiety. *Behaviour Research and Therapy*, 32, 255–267.
- Glass, C. R., Merluzzi, T. V., Biever, J. L., & Larsen, K. H. (1982). Cognitive assessment of social anxiety: development and validation of a self-statement questionnaire. *Cognitive Therapy and Research*, 6, 37–55.
- Goldstein, Gerald; Beers, Susan, eds. (2004). *Comprehensive Handbook Psychological Assessment: Volume I: Intellectual and Neurological Assessment*. Hoboken (NJ): John Wiley & Sons.
- Greenberg, L. S., & Safran, J. D. (1987b). Emotion, cognition and action. In H. Eysenck & I. Martin (Eds.), **Foundations of behavior therapy** (pp. 295–314). New York: Plenum Press.
- Hartman, L. M. (1983). A metacognitive model of social anxiety: implications for treatment. *Clinical Psychology Review*, 3, 435–456.

- Heimberg RG, Stein MB, Hiripi E, Kessler RC (2000). "Trends in the prevalence of social phobia in the United States: a synthetic cohort analysis of changes over four decades". *Eur. Psychiatry* .
- Heimberg, R. G., & Juster, H. R. (1995). Cognitive-behavioral treatments: literature review. In R. G. Heimberg, M. R. Liebowitz, D. A. Hope, & F. R. Schneier (Eds.), *Social phobia: Diagnosis, assessment, and treatment* (pp. 261–309). Guilford: New York.
- Hofmann, S. G., & DiBartolo, P. M. (2000). An instrument to assess self-statements during public speaking: scale development and preliminary psychometric properties. *Behavior Therapy*, 31, 499–515.
- Holland, J. H.; Holyoak, K. J.; Nisbett, R. E.; Thagard, P. R. (1989). *Induction: Processes of Inference, Learning, and Discovery*.
- Holt, C. S., Heimberg, R. G., Hope, D. A., & Liebowitz, M. R. (1992). Situational domains of social phobia. *Journal of Anxiety Disorders*, 6, 63–77.
- Hope, & F. R. Schneier (Eds.), **Social phobia: Diagnosis, assessment, and treatment** (pp. 69–93). Guilford Press: New York.
- Kaiser, H.F. (1958) The varimax criterion for analytic rotation in factor analysis. *psychometrical* .
- Kendell, P. C. & Hollon, S. D. (Eds.) (1981). **Assessment strategies for cognitive-behavioral interventions**. New York: Academic Press.
- Kendler K, Karkowski L, Prescott C (1999). "Fears and phobias: reliability and heritability". *Psychol Med*.
- Klorman, R., Weerts, T. C., Hastings, J. E., Melamed, B. G., & Lang, P. J. (1974). Psychometric description of some specific-fear questionnaires. *Behavior Therapy*, 5, 401–409.
- Liebowitz, M. R. (1987). Social phobia. *Modern Problems in Pharmacopsychiatry*, 22, 141–173.
- Lucas, R. A., & Telch, M. J. (1993). Group versus individual treatment of social phobia. Paper presented at the annual meeting of the Association for Advancement of Behavior Therapy, *Atlanta, GA*.
- Lucock, M. P., & Salkovskis, P. M. (1988). Cognitive factors and its treatment. *Behaviour Research and Therapy*, 26, 297–302.
- Mannuzza, S., Schneier, F. R., Chapman, T. F., Liebowitz, M. R., Klein, D. F., & Fyer, A. J. (1995). Generalized social phobia: reliability and validity. *Archives of General Psychiatry*, 52, 230–237.
- Mattick, R. P., & Peters, L. (1988). Treatment of severe social phobia: effects of guided exposure with and without cognitive restructuring. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 56, 251–260.
- Mattick, R. P., Peters, L., & Clarke, J. C. (1989). Exposure and cognitive restructuring for social phobia: a controlled study. *Behavior Therapy*, 20, 3–23.

- McNeil, D. W., Ries, B. J., & Turk, C. L. (1995). Behavioral assessment: self- and other-report, physiology, and overt behavior. In R. G. Heimberg, M. R. Liebowitz, D. A. Hope, & F. R. Schneier (Eds.), *Social phobia: Diagnosis, assessment, and treatment* (pp. 202–231). Guilford: New York.
- Newman, M. G., Hofmann, S. G., Trabert, W., Roth, W. T., & Taylor, C. B. (1994). Does behavioral treatment of social phobia lead to cognitive changes? *Behavior Therapy*, 25, 503–517.
- Paul, G. L. (1966). **Insight versus desensitization in psychotherapy**. **Stanford**: Stanford University Press.
- Pollard, C. A., & Henderson, J. G. (1988). Four types of social phobia in a community sample. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 176, 440–445.
- *PSYCHOLOGICAL RESEARCH* 18 (1), 20-34 .
- Rapee, R. M., & Heimberg, R. G. (1997). A cognitive-behavioral model of anxiety of social phobia. *Behaviour Research and Therapy*, 35, 741–756.
- Riskind, J. H. (۱۹۸۹). Cognitive mechanisms in generalized anxiety disorder: a Second generation of theoretical Perspectives
- Royce, R. (1963) **Factors as theoretical constructs** ,in & D.N. Jackson and S. Mesick.
- Sabet, M, (2011) *Innovation & creativity in human science* 5 (2), 77-9
- Sabet,m,(2015) *psychometric prochometric properties of moral identity scale*.
- Safren, S. A., Heimberg, R. G., Horner, K. J., Juster, H. R., Schneier, F. R., & Liebowitz, M. R. (1999). Factor structure of social fears: the Liebowitz Social Anxiety Scale. *Journal of Anxiety Disorders*, 13, 253–270.
- Schwartz, & Garamoni (1986). A structural model of positive and negative states of mind: a symmetry in the internal dialogue. In P. C. Kendall (Ed.), (pp. 1–62). *Advances in cognitive-behavioral research and therapy*, 5. *Orlando: Academic Press*.
- Spss (1975)• sabet mehrdad. Standardization of averill's emotional crativity.
- Steer, R. A., & Beck, A. T. (1988). The Beck Depression Inventory. In M. Hersen, & A. S. Bellack (Eds.), *Dictionary of behavioral assessment techniques* (pp. 44–46). *Pergamon Press*: New York.
- Stein, M. B., Walker, J. R., & Forde, D. R. (1996). Public speaking fears in a community sample: prevalence, impact on functioning, and diagnostic classification. *Archives of General Psychiatry*, 53, 169.
- Tarico, V., van Velzen, D., & Altmaier, E. (1986). Comparison of thought-listing rating methods. *Journal of Counseling Psychology*, 33, 81–83.
- Taylor, S. (1996). Meta-analysis of cognitive-behavioral treatment for social phobia. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 27, 1–9.

-
- Wells, A. & King, P. (2006). Metacognitive therapy for generalized anxiety disorder. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 37, 206–212.
  - Wells, A. (2007) The metacognitive model of GAD: assessment of meta-worry and relationship with DSM-IV Generalized Anxiety Disorder. *Cognitive Therapy and Research*, 29, 107–121.
  - Witt, Poull, Brown, Kennaria, Robberts, James.B, Weasel, Jessica, Sawyer, ChrisR & Behake, Ralph.R (2005). Somatic anxiety attends before, during and oftergiving a public speech. *The Sowthern communication Journal*.
  - world Health Organization (1997). Composite International Diagnostic Interview (CIDI) (Version 2.1). Sydney, Australia: *World Health Organization*.